

„Од прекјуче поподне кварт теразијски води кривичну истрагу над једним прљавим, пропалим створењем коме је већ 58 година, а које нема ни куће, ни занимања, ни породице. Зове се Франц Бушић, а родио се као ванбрачно дете на аустријској лађи „Аргус“ на путу између Београда и Земуна, те управо нема ни држављанство. Столарски је радник, али често остаје без посла и онда се, вероватно, бави послом због кога је сада и пао у затвор...“ – послао ми је неко вест под насловом „Крај једног лопова“, баш док сам размишљала о томе како у животу треба радити само интервјуе, јер шта год причали с интервјуисаним увек можете да се оградите – и да га набедите да је он крив за све, и да ви везе немате с тим што је он причао. Тако никога не вређате, осим истине, али коме је још до истине у ово време које вређа сваки сегмент живљења, с које год стране диктафона седели – све је увредљиво. Стога налазим да је најмање увредљиво пренети вест коју је давне 1910. године објавила „Политика“.

Та нам кратка и из контекста истргнута али речита прича, која је вероватно грешком онога што је скенирао остала да стоји као вест без епилога, говори неколико ствари.

Прво, говори нам да новинар није знао да у дневним новинама не иде да се пише „прекјуче“ када је у питању вест, јер то „прекјуче“ већ после месец дана (а где су године, па деценије, и на крају читав век пошто је вест објављена) не значи ништа и није временска одредница. Али, то срећемо и у нашим дневним новинама које су изашле на овај дан.

Други податак који ова кратка и речита прича нуди јесте да су људи називани створењима, као и да се није штедело на придевима да се „створење“ опише, уколико је реч о створењу које није битно, ако је нека анонимна пропалица или бескућник.

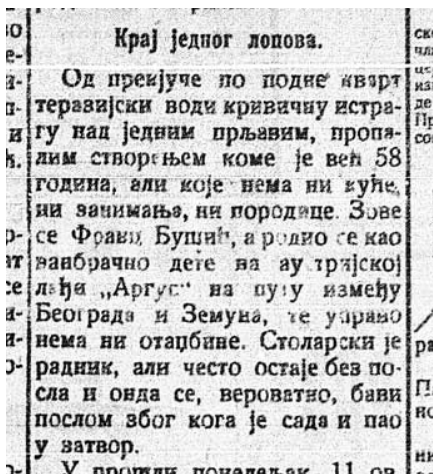
Треће, Франц Бушић, створење немачког (аустријског) имена и могуће српског мада вероватније хрватског презимена није имало држављанство због тога што се родило

„Крај једног лопова“

Пише: Ана Радмиловић
понедељак, 24 јануар 2011 13:56

између Београда и Земуна. Овај трећи податак даје нам материјала за барем три различите приче и бар по још толико теза из сваке, од тога да пре само сто година Земун није пропадао српској држави, преко тога да су лица рођена „између“ две државе могла бити и без држављанства, то ће рећи могла су да буду – не-држављани (а што опет отвара неке теме за размишљање и разне аналогije), и на крају до тога да се о човеку против којег се води поступак а који је, евидентно је, из најнижих слојева друштва и који је, без шале и чак намере да га се увреди, назван „прљавим, пропалим створењем“ може писати било шта, у овом случају да је ванбрачно дете, а што за једну вест тог типа не би требало да буде битно.

Осим што не знамо које је то „прекјуче“ овде поменуто као дан у којем се одвија радња довољно битна да се о њој напише вест, ми овде наилазимо и на једну малу нелогичност. Наиме, каже се да је створење које је лопов – лице без занимања, а већ у следећој реченици откривамо да је реч о столарском раднику који често остаје без посла.

Занимљиво је, на пример, да се неколико месеци пред крај 2010. године, дакле сто година касније, у једном такође реномираном листу (дакле није реч о такозваној жутој штампи) могла прочитати вест о томе да је извесни угледни криминалац чије име нећу поменути јер није важно за причу (а и каквог ће ми па то ђавола на врату – ја и пишем овај текст зато што нећу ништа актуелно); дакле угледни је криминалац згазио човека на аутопуту. Убијени човек био је крив, пијан, а у даљем тексту сазнали смо – и педофил. Поред свега овога био је и анониман, тако да ни његово име нећу навести из простог разлога што га се не сећам. Оно чега се, међутим, сећам јесте то да је било написано пуно име и презиме тог убијеног, а који је крив јер је био пијан док се шетао аутопутем, поред чега је и педофил. Како не знамо да ли је убијени имао и неку породицу, остаје нам да калкулишемо да ли је чињеница да је погинуо некога погодила, па да ли је вест да је погинула једна обична пијандура и педофил некоме нанела душевну бол и да ли ће неко, ко је евентуално остао да живи иза њега, последице те дескрипције ништавности карактера погинулог осећати сутра, прекосутра, годинама а можда и цео живот. Овде, да не буде забуне, не причамо о томе да ли је господин угледни криминалац невин за

погибију НН лица – које је требало то и да остане, јер на крају његова смрт нема никакве везе (осим ако инсинуирамо божју правду где је ауто угледног господина био рука те правде) са тим да ли је погинули био пијандура и педофил или пристојан грађанин.

Из овога би неко ко нема паметнија посла нити воље и храбрости да пише о важним стварима (него извлачи неке вести од пре дословно сто година), могао да извуче тенденциозни закључак да време и новине не само што се нису променили набоље, него су постали гори, нехуманији и безобзирнији и према онима о којима пишу и према онима који би то требало да читају.

Наиме, ако је човек без држављанства и сасвим извесно сиромашан и, уопште, за свет небитан, називан створењем – чак и без жеље да буде унижен него јер је просто тако третиран, а ми имамо само фрагмент приче о њему и не знамо да ли је она некоме тада, пре једног века када је писана, била важна – онда можемо да кажемо да смо напредовали јер људе, осим када то чинимо намерно и са жељом да их увредимо или направимо на ништа, обично не називамо створењима. Сада створењима називамо само оне које желимо да прикажемо као нељуде, недостојне називања људима итд.

Тада је као „прљав и пропао“ (дакле безвредан) описиван један човек који је био лопов, сада лоповима подилазимо тако што на сличан начин, као оно „створење“ од пре сто година, описујемо људе које они прегазе колима. Постоји извесна разлика у приступу, али делује да није на добро.

Тада држављанство нису имала лица рођена на бродовима негде између две државе, а ни сада држављанство немају (осим Рома и света склоном лутању, а са којим иначе не знамо шта да радимо па га селимо с једног на друго место, нерадо примамо у државу или, пак, тражимо ухлебљење бавећи се разним реадмисијама и социјализацијама оних који су могли и без нас, него су нам утрапљени против своје и наше воље); дакле још увек су неретко без држављанстава наши сународници рођени на рубовима онога што би требало да је наша држава. На Теразијама где се пре сто година водио поступак против створења не-држављанина, на сличан начин, између осталих, гледамо најновије жртве наше незаинтересованости, презира и ненамерне, инфантилне суровости – свима досадне Србе са Косова. И њих и многе друге. Ту смо, дакле остали више мање исти какви смо били пре 100 година.

И на крају, нелогичности типа давања једне тврдње која „створење“ квалификује као

„без занимања“, а у следећој реченици тврдње која побија ону из претходне, да је „створење“ ипак некакав „столарски радник“ можемо да прочитамо сваки дан када отворимо новине или чујемо када укључимо ТВ.

За столарске раднике без посла чућемо да су „створења без занимања“, за клинце који не знају шта значи клер – да су „клерофашисти“, за политичаре који поручују да сматрају да Ратко Младић треба да се преда – да су део „антихашког лобија“. Слушаћемо, што је најгоре, и од њих самих сличне ствари; да су имали срећно детињство, али да су од рођења много патили; да су оптимисти и песимисти у исто време; да су националисти и да уопште нису националисти; да су за улазак Србије у ЕУ и да је ЕУ једно зло које ће да се распадне за коју годину. Слушаћемо како опозиција никада неће правити коалицију са режимом и како ће ако затреба правити коалицију са режимом, слушамо нашу власт која се осећа као опозиција и за све криви власт, не мислећи на себе него на власт која је отерана пре десет година; људи ће вам у истом интервјуу објашњавати како они немају ништа против геј бракова и како су против геј бракова јер се дубоко гнушају саме помисли на то – и све у исто време.

Све може и ништа не мора, тако да је заиста свеједно је ли новинар *Политике* неке 1910. године написао када је било то „прекјуче“ јер је би то могло бити и данашње прекјуче, ништа се битно, осим тога што Земун тренутно јесте део некакве српске државе, није променило – могла бих да закључим читајући фрагменте сто година старих вести, осим што се правимо мало коректнији, а жива је истина да људе сматрамо неким „створењима“, чим им се обраћамо на начин на који то радимо – без уложеног напора да будемо доследни макар док пишемо један текст, него смо недоследни, и већ у следећој реченици побијамо оно што смо рекли у претходној (а замислите када бисте узели да читате написе од пре пар година, па и месеци, чак недеља), са једином разликом што сада имамо много више медија, па тако и много више прилике да правимо овакве, етичке, материјалне и техничке грешке када говоримо о људима, појавама и догађајима.